

partii naleraq

Nuuk 23.sep. 2019

UKA 2019/15a

Jens Napätôk, Partii Naleraq

Formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsens åbningstale ved Inatsisartuts efterårssamling 2019.

Kære ærede borgere langs vores langstrakte kyst, borgere i Østgrønland fra Ittoqqortoormiit til Tasiilaq, fra Narsarmijit i syd langs vestkysten til nord i Siorapaluk. Det samme gælder ærede Inatsisartut, Naalakkersuisut og embedsmænd som vi glæder os at arbejde sammen med under samlingen.

Jeg vil på vegne af Partii Naleraq komme med vores udtalelse om Formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsens åbningstale ved Inatsisartuts efterårssamling.

Vi vil først og fremmest henlede opmærksomheden på den aktuelle katastrofelignende hændelse i Uummannaq, hvor der ved menneskelig fejl, er spildt olie i vandsøen.

Borgerne er ramt af en yderst graverende hændelse, og det giver os i Partii Naleraq anledning til at kræve, at der bør iværksættes en ekstra indsats for at udbedre situationen. Fiskerne kan ikke længere udøve deres erhverv, hvor de ikke har mulighed for at indhandle deres fangst, og derfor er det nærliggende at de hurtigst muligt får indsat et indhandlingskib.

Skolerne skal lukke og der er en række andre områder, hvor borgerne vil blive ramt, og derfor bør der snarest ske tiltag, der udbedrer situationen.

Med denne opfordring vil vi komme med følgende udtalelse.

Vi vil således igen understrege, at vi endnu engang glæder os til at samarbejde med andre partier for at forbedre borgernes levevilkår, hvor vi vil samarbejde med Inatsisartut og Naalakkersuisut med borgernes reelle levevilkår som udgangspunkt i vores forhandlinger.

Når vi nu har til hensigt at arbejde for at forbedre borgernes levevilkår, er det ikke alene nok at blive hørt, men også at være ihærdige med at iværksætte udviklingstiltag, der har grundlag i landets borgernes levevilkår.

Vi vil i vores bestræbelser for at forbedre borgernes levevilkår, benytte vores programoplæg under valgkampen som udgangspunkt og både på kort sigt eller lang sigt.

Vi er opsatte på at samarbejde, hvor vi anser det for vigtigt at der skal være plads til at andre også har andre opfattelser af situationen, hvor vi gerne ser at forhandlingerne sker med udgangspunkt i

demokrati, hvor vi således kan søge enighed gennem forhandling. Vi mener således at forhandlingerne skal have afsæt i borgernes reelle levevilkår.

Vi vil samarbejde med de andre partier, hvor holdningerne til forskellige emner, der tages op, til tider kan være anstrengende.

Vi mener, at der bør forhandles til der opnås konsensus om forskellige problemstillinger, der har grundlag i reelle problemer, der ikke er taget ud fra luften, som fantasi som regel har udgangspunkt i.

De emner vi bringer op, har ikke baggrund i at vi udelukkende har til hensigt at gøre os bemærkede, da problemstillingerne vi bringer frem, egentlig har grundlag i reelle problemer, som oligarkiske magtudøvere som regel overser i deres regering af landet. Nej, det er nødvendigt med at landets borgere bliver hørt.

Vi har gentagne gange fremført paradoksale problemstillinger som landets borgere lever med til daglig, og det er nødvendigt at disse problemer løses.

Vi har desværre i flere omgange bevidnet, at de løsninger der stilles op, ikke løser kernen i problemerne, så tiltagene løser egentlig ikke de reelle problemer.

De bestemmelser der bliver enige om her i salen, har stor indflydelse på landets borgeres ve og vel i dagligdagen. Målsætningerne i regeringens arbejde bliver præget på godt og ondt.

Vi kan fra Partii Naleraq ikke acceptere, at selvom Naalakkersuisut er lydhøre for borgernes problemer er deres tiltag til løsning af problemer som regel ikke gennemtænkte og afstedkommer endnu flere problemer for borgerne, især hvor det gælder deres levevilkår.

Der er for mange steder, hvor udviklingen virkelig går alt for langsomt, og der er for lidt støtte til erhvervsudvikling, og på den anden side, er der for lidt anlægsaktivitet i områder hvor kommunerne har overtaget ansvaret, og der er mange steder hvor det gået helt i stå når det gælder udvikling.

Når vi ser på landet som helhed, bliver der holdt fokus på de større byer, og de mindre byer bliver forfordelt, så de efterhånden får status som bygder, og der for er det nødvendigt med at sker en overordnet koordinering så de også kan udvikles.

I hele landet er det nødvendigt med at sætte fokus på at forbedre serviceringen af borgerne, og det er nødvendigt med kvalitetsforbedring.

Partii Naleraq vil komme med en udtalelse, der ser på landet som en helhed, ser på borgere som borgere i et samlet land, og vi vil atter understrege at vi vil være ihærdige med at arbejde for dette som udgangspunkt i vores politiske arbejde, og vi vil endnu engang bekende at vores land virkelig er vidtstrakt, hvor vi ikke kan komme med en "form", der kan bruges alle steder, og hvor vi bliver nødt til at differentiere vores indsats indenfor lovgivningen, fordi de forskellige steder er anderledes end de andre. Vi bør arbejde med grundlag i landets borgere, der bor i forskellige steder.

Vores opfordring har baggrund i at de lovarbejde vi her fra centralt hold udfører ikke er forligelige med de faktiske forhold i de forskellige afkroge i landet, da de bestemmelser, man bliver enige om

ikke kan bruges på samme udgangspunkt i Sydgrønland, ej heller i de nordlige steder, eller i Østgrønland, og det kan heller ikke bruges i landets mange bygder, og kort sagt; det giver os anledning til at opfordre til at vi bør skabe bedre rammer, der kan bruges af borgerne i landet uanset hvor man bor.

Vi bør skabe bedre rammer for en samlet udvikling for hele landet som helhed, hvor vi skaber udviklingsmuligheder for borgerne, med udgangspunkt i deres aktuelle levevilkår.

Det er uholdbart, at der er for meget fokus på at det skal kunne betale sig, og vi bør flytte fokus ved at se på muligheder for at borgerne i de forskellige steder gives mulighed for at skabe udvikling, så de i sidste ende kan blive selv bærende, og vi i Partii Naleraq mener at vi bør støtte de innovative grupperinger, der eksisterer, så de i fremtiden kan skabe udvikling i de forskellige steder i landet.

Det skal endnu engang understreges, at de opfordringer vi fra Partii Naleraq gentagne gange har fremført har afsæt i vores ønske om at landets borgere skal høres og inddrages yderligere i de beslutninger, der gælder dem selv.

Borgerne bliver ikke hørt tilstrækkeligt, og de bliver ikke inddraget nok i beslutningsprocesserne, og vores udtalelser har til hensigt at gøre Naalakkersuisut lydhør for borgernes meninger, og vi mener at Naalakkersuisut bør ændre deres enevældige styreform, hvor de tager beslutninger hen over hovedet på borgerne i særdeleshed.

Vi bør arbejde for at vi sammen tager årerne og ror sammen for at forbedre levevilkårene for borgerne, og ikke alene være lydhør for enkelte personer og bruge deres holdninger som grundlag for vores lovgivningsarbejde.

Det er virkelig på tide at vi sammen bestræber os for at skabe konsensus, og samle de divergerende holdninger om enkelte punkter for borgerne i Grønland.

Vi har gang på gang oplevet, at de ting vi tager op, der egentlig kan kategoriseres som hårdt angreb, har afsæt i vores bestræbelser for at forbedre borgernes reelle levevilkår, og som besvares med angreb, hvor vi bliver beskyldt for mudderkastning, og uanset opfattelsen af formen, er det ikke til at komme udenom, at det alle er vores pligt at forhandle os frem til en konsensus.

Vi bør holde op med kun at høre på enkeltes holdninger og regere hen over hovedet på folk, som egentlig er en form for enevælde, og i stedet holde fokus på at løse folks graverende problemer, og derved bør regeringen holde op med at opfordre os til at holde kæft, så de kun bruger deres holdninger som grundlag i deres regeringsførelse.

Når vi nu har til hensigt at arbejde sammen om at forbedre borgernes levevilkår, er det ikke alene nok at blive hørt, men også at være ihærdige med at være lydhør for hvad borgerne siger om deres reelle levevilkår.

Når vi nu i Partii Naleraq har fremført vores synspunkter, vil vi benytte lejligheden til at komme med en udtalelse om Formanden for Naalakkersuisuts åbningstale ved efterårssamlingen.

Vi har bemærket, at talen for det meste er episk og gentagende, og vi har således også bemærket at der ikke nævnes målsætning om en mere udlignet målsætning omkring udviklingen af landet som helhed, og at der ikke er nævnt opfordring om medinddragelse af borgerne i forskellige aspekter.

Det er beklageligt at talen kun indeholder fortællinger om status på igangværende tiltag.

Det er ligeledes bemærkelsesværdigt, at der ikke bliver nævnt noget om alle de mindre byer, hvor udviklingen er gået i stå, hvor der end ikke er bevilliget anlæg, ej heller bliver alle byggerne heller ikke nævnt, hvor det ellers er ønskeligt at der kunne peges på målsætninger om udviklingstiltag, og det mener vi er beklageligt, når vi nu gerne ser at hele landet udvikles samstemmende.

Vi som folkevalgte fra Partii Naleraq holder fast i vores opfordring om at regeringen bør holde op med kun at høre på enkeltes holdninger og derved regere hen over hovedet på folk.

Vi ønsker at flertallet af de folkevalgte bør kunne bidrage til beslutninger, der bliver gældende for landet og ikke kun at høre på enkeltes holdninger og derved regere hen over hovedet på folk.

Det er ligeledes vores holdning, når regeringsformen med at basere regeringsførelsen på enkeltes holdninger medfører en lukket regering, og det mener vi bør indstilles.

Hvor skal vi egentlig fortsat acceptere, at opskruede udgifter som i sidste ende skal betales af borgerne, retfærdiggøres, og forties gennem etablering af selskaber der er muret inde i forsvarsværker? Er det acceptabelt at der er etableret alle former for aktieselskaber, der ikke er i overensstemmelse med de faktiske forhold i samfundet, os som i sidste ende er meget dyrt for landets borgere.

Lad os bestræbes os på at lede landet med afsæt i landets borgere.

Vi er begyndt at sætte rekorder i rigsfællesskabet, når det gælder aflønning af bestyrelsesmedlemmer i aktieselskaberne, hvor vi aflønner bestyrelsesformænd med op til 750.000 kroner om året, og endda for et land med kun 56.000 borgere, hvor vi overhaler det danske samfund, der har 5 mio. indbyggere.

Fiskeriloven er givet videre til en arbejdsgruppe, hvor politikerne er inddraget i et meget begrænset omfang, og hvor folk, der arbejder indenfor fiskerisektoren, således har begrænset inddragelse, og der endda ansat en embedsmand til at lede arbejdet, hvor vedkommende får løn på 360.000 kr. om året.

Vi kan ikke blive ved med at overse, at der opereres med så høje omkostninger, når det egentlig er hensigten at det er borgerne der skal inddrages, når der arbejdes med deres daglige forhold, og det er især tvingende nødvendigt med medinddragelse når deres aktuelle levevilkår er så ringe.

Hvorfor er det blevet almindeligt, at vi kigger den anden vej, når det gælder embedsmandsvældets voksende magtbeføjelser, og hvorfor er det blevet almindeligt at politiske sager, der egentlig skulle besluttes af politikerne og hvor borgerne egentlig skulle inddrages bliver flyttet til aktieselskabernes embedsførelse, hvor borgerne hensættes til sidelinjen uden mulighed for at kunne have noget at skulle have sagt?

Er det ikke på tide at politikerne fremsætter vision og rammer og sætter som målsætning, at borgerne medinddrages i beslutningsprocesserne.

Er det hensigtsmæssigt og forventeligt at vi betaler flere millioner kroner til de mange selskabers direktører, og at vi betaler millioner til aflønning af bestyrelsesmedlemmerne, og det giver os grund til at spørge om de er hensigtsmæssigt, og nytænkende regeringsførelse især når det gælder landets borgere? Vi i Partii Naleraq mener at borgerinddragelsen i beslutningsprocesserne bør styrkes, og vi mener, at det nok med den slags regeringsførelse. Det er borgerne, der ofres, og omkostningerne der betales finansieres gennem deres skatter.

Vi bor i et land, der bebos af storfangernes efterkommere, og selvom vi igennem udviklingen, flere steder har forladt fangererhvervet, er erhvervet synligt i yderdistrikterne og i de større byer, og vi i Partii Naleraq er opmærksomme på at fangererhvervet ikke længere støttes politisk, og det kan vi ikke acceptere.

Fangerne ofres og fratages deres identitet, hvor der politisk regeres uden afsæt i vores land og dets borgere, og hvis vi ser på Ittoqqortoormiit, som engang har været et fangerdistrikt, hvor fangerne har kunnet leve af deres fangst, er nu blevet tilskuere til forbi passerende fangst dyr. Det er blevet mere og mere almindeligt at farlige isbjørne nærmer sig byerne på vestkysten, og disse dyr anses som yderst farlige, og det er ligeså farligt, når isbjørnene krydser bygrænserne i Ittoqqortoormiit, Upernavik eller Savissivik eller andre beboede områder, og de dyr der nærmer sig byerne skal skydes omgående, så de ikke er til fare for mennesker, og det er tvingende nødvendigt med at der skabes mere betryggende foranstaltninger for så farlige rovdyr som isbjørne i virkeligheden er.

Her til foråret har fangerne i Upernavik søgt Selvstyret om merbevilling af fangst af hvidhvaler, da talrige dyr omgav farvandet omkring byen og generede hellefiskefiskeriet, og selvom ansøgningen var velbegrunderet, afslog Selvstyret ansøgningen.

Hvorfor skal vi fortsat acceptere forholdene, når nu regeringen ikke tager tingene alvorligt. Der bør skabes rammer som tager afsæt i realiteterne. Der skal gøres noget,

Fangerne i Qaanaaq har fået frataget deres identitet, da de har søgt Selvstyret om merbevilling af fangst af hvidhvaler i løbet af sommeren, hvor de blev ignoreret, og det kan vi ikke acceptere. – Vi bør iværksætte tiltag til fordel for vores fangere, ikke alene ved tomme løfter og valgspæk, sådanne forhold er yderst uholdbare.

Det er yderst betænkeligt at Naalakkersuisut ikke længere forsvarer fangererhvervet. Vi i Partii Naleraq kan ikke acceptere sådanne tilstande.

Det er vores pligt at værne om fangererhvervet og det er en af de talrige værdier som vi skal værende om for fremtiden.

Hvis der ikke havde været fangere, ville der ikke være et folk her i landet, og det er ikke nok med kun at sige at vi er efterkommere af fangere, og derfor er det vores pligt at konkret at beskytte erhvervet. Vores fangere kan ikke leve af tomme løfter uden hold.

Det er på tide at justere den eskalerede kvote sætning på fangst dyr, og det er tankevækkende at sådan et langstrakt område, hvor der i årtier har været fangst uden kvoter, ikke kan medføre

forringelse af antal eller udryddelse af dyrene, er alle der kender sit land vidende om, og ikke mindst når vi ved at grønlandere aldrig har udryddet en dyreart, og de har ikke hensigt til at udrydde dyr.

På den anden side har der været fangere fra andre lande, som har drevet rovdrift på fangst dyr. Lad os skabe gunstigere og mere tidssvarende rammer for vores fangere, og vi kan ikke længere vente på et bedre tidspunkt.

Vi bør være bedre til at beskytte vores fangere, og andre folkeslag bør indse at fangst er vores kultur og at vi lever i et land, der værner om sig selv.

Vi bør ligeledes være mere ihærdige med at bane vejen for at kunne eksportere narhvalens stødtand, og verdenssamfundet bør indse at stødtænderne ikke skal sidestilles med elefanternes stødtænder.

Vi bør ligeledes være mere ihærdige med at bane vejen for at kunne eksportere isbjørneskind, da det ikke kan sidestilles med skind fra udryddelsestruet løvers og tigres skind.

Vi bør ligeledes være mere ihærdige med at bane vejen for at kunne eksportere grønlandsk proviant til borgere i Danmark eller i udlandet. Der er for mange forhindringer, og det er uacceptabelt at grønlanderne, der bor i Danmark, ikke frit kan få tilsendt ikke fødevarer fra ikke udryddelsestruet dyrearter, og de bør kunne få tilsendt delikatesser fra familie eller venner uden begrænsninger.

Der er mange der lever og identificerer sig som fangere, og vi skal som folkevalgte beskytte fangerne.

Fangst af hvidhvaler og narhvaler har i Tasiilaq området været en del af deres levevis, og de har sejlet i det vidtstrakte område, der værner om sig selv alene på størrelsen, og fanget hvaler og de har gennem mange år gennemgået en berøvelse af deres identitet og har kun fået tildelt 16 dyr om året, og det er yderst uacceptabelt at de i lighed med andre fangstområder negligeres.

Der bør iværksættes tiltag for at udvikle erhverv i Qaanaaq, i Østgrønland og mange andre steder, hvor vi gerne vil samarbejde om at der foretages investeringer i overgangen til fiskerierhvervet i de nævnte steder.

Der bør iværksættes tiltag, der udvikler fiskerierhverv i Upernavik, Uummannaq og i Diskobugten, da det er fiskerne fra de områder, der putter omfattende midler i landskassen, og vi bør behandle dem med større respekt, især ved at forædle deres omgivelser, der passer til deres ihærdighed, og ved at de medinddrages i tiltag omkring udvikling af deres omgivelser.

Selvom fiskerne er ihærdige, er det ikke et særsyn at de gang på gang oplever forhindringer, ved at der er begrænsninger ved deres indhandling, og det er tvingende nødvendigt at der sker foranstaltninger der forbedrer deres muligheder, og det er ikke mindst losningsfaciliteterne, der skal gøres tidssvarende.

Fartplanerne for forsynings-skibene til Upernavik og Uummannaq bør justeres efter de faktiske forhold, da isen forsvinder tidligere om foråret, da de også skaber u hensigtsmæssige hindringer for fiskernes indtjeningsmuligheder.

Der bør ligeledes være bedre planlægning for indsætning af indhandlingsskibe, og bør kun foranstaltes når det er tvingende nødvendigt, og de bør stadig kunne benyttes i de steder hvor der er overgang fiskeri eller under byggeri af indhandlingsfaciliteter.

Vi kan ikke acceptere behandlingen af beboerne i Kangersuatsiaq, og vi holder fast ved vores opfordring om at selskabernes behandling af borgerne som ofre for deres manøvrer indstilles.

Det er heller ikke acceptabelt at borgerne i Upernavik Kujalleq hvert år loves at der vil ske udbedring af indhandlingsfaciliteterne, uden at der sker noget, og hvor de får besked om at det udsættes til næste år, da sådanne tomme løfter medfører at der bliver afmagt. Det er på tide at der sker noget.

Med hensyn til indsættelse af indhandlingsskibe er det et godt tidspunkt at der indsættes skibe i området omkring Kangersuatsiaq og Upernavik Kujalleq, især når man tænker på at farvandet i efteråret bliver mere uroligt og ufarbart. De vil gerne bidrage til økonomien i samfundet, og vil gerne tjene penge og hvis der bygges i bygderne, vil de få flere folk der flytter til bygderne, da der er mange fangst dyr i området.

Løfter om planer i forskellige områder, bør konkretiseres og planerne skal sikres at de ikke bliver forhalet, og det er blevet en dårlig vane at love noget og derefter at udsætte det til næste år.

Vi vil på vegne af Partii Naleraq endnu engang opfordre til at der iværksættes tiltag til forbedring af disse forhold, da det er nødvendigt for at sikre at der sker bevillinger for en udvikling i området.

Vi bør for fremtiden undgå at der lægges planer uden at borgerne medinddrages, sådan som det er tilfældet i mange områder.

Kangerlussuaq

Der er utallige muligheder i Kangerlussuaq, der er utallige muligheder i Sisimiut, og hvis vi alene koncentrerer os om de områder, er der arealer, der giver store muligheder, endda nogen af de bedste muligheder for udvikling, og vejrforholdene i Kangerlussuaq er stabile og det giver os en grund til at forstå at der er belæg og interesse for at lade landingsbanen forblive aktiv lufthavn.

Vi vil fra Partii Naleraq ikke være tilbageholdende med at fremføre at et område med så mange muligheder er blevet negligeret indtil at den dansk stat blandede sig, og det medførte der vil blive et samarbejde om at skabe landets befolkning bedre muligheder.

Vi beklager at der først efter underskrivelse af aftalen først vil blive politiske forhandlinger om handlemulighederne.

Mange byer langs kysten har uanede muligheder, og det giver os anledning til at spørge hvorfor der ikke sker noget for at støtte disse byer?

Hvis man ser på status for arbejdet omkring Kangerlussuaq, er det en god anledning for Partii Naleraq om at gentage, hvad vi fra starten har udtalt, at der bør ske en analyse og planlægning, ved samtidig at lade Kangerlussuaq forblive åben som lufthavn. Forud for beslutningen om at bygge alt for korte landingsbaner.

Vi mener at vi er i en situation, der ikke er til at forstå, da tingenes rækkefølge er omvendt, og hvor det er borgerne der er ofret i bestræbelserne for at forhaste sagsgangen. Der er endnu mange ubesvarede spørgsmål, når der ved siden af hemmelighedskræmmeriet der huserer i regeringen.

Det er yderst beskæmmende at strukturen er styrende dagsordenen og ikke tager hensyn om at det egentlig er målet at borgerne skal kunne rejse så billigt som overhovedet muligt. Det er således også uforståeligt at der tages udgangspunkt i turismen og ikke tager hensyn til om befolkningen skal kunne rejse så billigt som muligt, og der er ikke alene tale om at der lades som om de ikke forstår hensigten ud fra forklaringerne, og at de endda ikke vil lytte.

Begrundelserne for de tiltænkte anlægsplaner for lufthavnsbyggerier, er nu meget svære at forsvare, da de ikke længere er rationelle. De analyser der er foretaget forsvares ikke længere, og der er endog nogle, der forsvare deres vægring med at det er tekniske spørgsmål, der er tale om, og det giver om anledning til at spørge om det ikke er fornuftigt at vi ud fra status behandler sagerne med omhu.

Lad os lave en plan, hvor målet er at borgerne skal kunne rejse så billigt som overhovedet muligt, og det er et fokusområde som vi fra Partii Naleraq tidligere har påpeget, hvor vores vision er at skabe et sammenhængende land med 1199 meter lufthavne, og hvor vi flytter lufthavne, der ligger langt fra byerne til områder, der er i nærheden af hovedbyerne. Det er ligeledes vores ønske at helikopterbeflyvningen i mørketiden om vinteren kan løses ved at anskaffe tidssvarende helikoptere der kan flyve i tusmørke.

Når vi nu bor i et vidtstrakt land, ser vi gerne at borgerne skal kunne rejse så billigt som overhovedet muligt.

Vi kan spørge, om hvem der får gavn af byggeri af de nye lufthavne? Er det befolkningen eller turisterne? Hvem er vigtigst? Landets befolkning eller turisterne? Vi er overhovedet ikke i tvivl og siger at landets befolkning er det vigtigste, og vi håber at der er nogen, der vil lytte til os, fordi vores meninger er ud fra reelle forhold, og vi håber at de endnu engang ignorerer os.

Afgifter

Vi vil fra Partii Naleraq endnu engang understrege, at vi modstandere af afgifter.

Partii Naleraq er modstandere af at der hentes penge fra folks lommer.

Vi er fra Partii Naleraq modstandere af at der i forbindelse med publicering af finanslovsforslaget blev udtalt, at der vil blive stigning af afgifter,

Der er blevet for mange afgifter og gebyrer, der har til formål af dække administrationsudgifterne og vi vil understrege at vi er modstandere af. at der hentes penge fra folks lommer.

Det er Partii Naleraqs holdning at det ikke er et godt tidspunkt at der sker en stigning i alle former for afgifter.

Forbrugsvarer og prissætning

Dengang da de første lufthavne blev bygget langs kysten, var der påstande om at lufthavnene vil medvirke til at priserne på forbrugsvarer vil sænkes, og der er ikke sket noget, og priserne er forblevet på den faste høje leje.

I Nordgrønland koster 1 liter Yoghurt op til 100 kr. og en pakke kartofler koster op til 60 kr. i Ittoqqortoormiit og i Tasiilaq, selvom Østkysten ellers er oplagt at have bedre handelsruter mod Europa.

Det er ikke helt ramt ved siden af ved at påstå at lønstigningen for SIK timelønnedes derved ikke står ved magt, når det gælder at lønstigningen følger den normale pristalsregulering, og når det udhules af en ekstra ordinær prisstigning, der medfører inflation medførende en forringet købekraft.

Udover de utallige afgifter på varer, er priserne på forbrugsvarerne ekstraordinært høje, og der er hastige prisstigninger, som politikerne ignorerer, og det medvirker til at der hentes yderligere penge fra folks lommer, og det mener vi er yderst betænkeligt og er noget som vi bør tage vare om.

Forbrugerne bør være mere beskyttede i deres bestræbelser for at blive hørt, og der bør lyttes til dem, da de har rettigheder som alle andre, forbrugerrådet er i den henseende meget vigtig, da det er dem der har indflydelse på prissætning i de forskellige steder, da de arbejder og fører tilsyn med priserne på vegne af forbrugerne.

For at arbejde for at sætte priserne på varer ned, er det ligeledes nødvendigt med at styrke samarbejdet med andre lande. Det vil sige at det ikke kun er Danmark som vi i mange år har prioriteret, og når Royal Arctic Line åbner op for muligheder for samhandel med andre lande vil vi kunne arbejde for at skabe rammer for samhandel, så forbrugerpriserne bliver til gavn for borgerne i landet på kortere og på længere sigt, ved at rydde lovgivningsmæssige hindringer.

Det bør ligeledes fra centralt hold opprioriteres støtte til modernisering af butikkerne i bygderne, så de bliver tidssvarende. Vi vil endnu engang på det kraftigste opfordre Naalakkersuisut at genoptage det tiltag, der er igangsat, hvor der er planlagt byggeri af butikker i Naajaat og Nutaarmiut ved Upernavik, og samme tiltag i Qeqertat.

Eksport af fisk

Vi bør iværksætte tiltag der bevirker værdiforøgelse af fisk, der bliver eksporteret til andre lande.

Folk kommer med udtalelser om salg af hele ubearbejdede fisk, og vi bør lave strukturændringer der har til hensigt at rydde hindringer i vores bestræbelser for, at øge værdien af de fisk vi sælger til andre lande.

En af de tiltag, der kan være med til at løse er, at vi snarest sænker selskabsskatten til 15 %, som vil sikre at selskaberne bliver og fortsætter med at operere i landet, og hvor vi konkret gør tiltag til værdiforøgelsen af de eksporterede fisk.

Folkeskolen

Den daglige drift af folkeskolen er mere eller mindre overdraget til kommunerne, og denne struktur er værd at støtte ved at der bevilges tilstrækkelige midler, så folkeskolen kvalitetsmæssigt fortsat kan udvikles.

Der er mange skoler i byer og bygder, der trænger til renovering, og derfor er det nødvendigt at der fra centralt hold ydes støtte, da kommunerne ikke kan finansiere dem alene.

Partii Naleraq anser det for vigtigt at der iværksættes en prioriteringsrækkefølge af de skoler, der trænger til renovering i samarbejde med kommunerne.

Partii Naleraq kan ikke støtte Naalakkersuisuts forslag om at mindske bevillingerne for de skoler, hvis elever der opnår lavere resultat i afgangsprøver og test.

Vi bør ikke trykke de svage skoler ned, men vi bør på den anden side iværksætte tiltag for at styrke dem, da det er uhensigtsmæssigt at der alene fokuseres på penge og vi bør fastholde fokus på at skolerne skal kunne udvikles ved at de har gode betingelser.

Vi fra Partii Naleraq kan ikke acceptere at der tænkes på at nedbringe bloktilskud til kommunerne, fordi vi på den anden side mener at kommunernes service for borgerne bør styrkes.

Boligforhold

En af de vigtigste ting for et menneskes liv er at have sit eget hjem.

Vi bør udvikle boligforholdene og justere huslejen for de 23.000 boliger i landet – hvor huslejen stiger, uden at de renoveres.

De boliger som administreres af INI A/S kan ikke uden videre overføres til kommunerne, hvis der ikke samtidigt medfølger midler, fordi ud af 6.400 boliger er det kun 174 boliger der er kategoriseret som i god stand. Ud af den pulje er det 1.900 boliger, der kan renoveres, hvor resten på 4.500 boliger betegnes som renoveringsmodne, hvor udtrykkes at det bedre kan betale sig at sanere dem og bygge nye boliger.

Vi bør fokusere på at nedbringe de høje administrationsomkostninger, og det er Partii Naleraqs holdning at de ikke bør overdrages til kommunerne uden at have løst finansieringsproblemet.

En god ordning for at give borgere ordentlige boliger er ordningen med selvbyggerhuse, og ordningen bør igangsættes igen med inddragelse af byggemodning.

Da det drejer sig om mange lokaliteter, bør der øges tilsvarende bevillinger til formålet, og vi håber at vores ønske om dette tiltag høres og at der igangsættes konkrete tiltag. Ordningen har været indstillet i mange år, og det bevirket at der virkelig er behov for det. Der har siden 1975 været bygget type 69 og type 43 selvbyggerhuse, og renovering af de huse kan ikke forhales yderligere, da de virkelig er renoveringsparate og utidssvarende.

Betalingsystemet Ilanngaassivik

Landsstyrekoalitionen har sammen med deres støtteparti foreslået at der etableres et betalingssystem ”Ilanngaassivik”, og vi har fra Partii Naleraq undersøgt ordningen nøje og konkluderer at ordningen er uhensigtsmæssig.

Det er uhensigtsmæssigt at øge administrationen når vi nu arbejder for at mindske administrationen og vi mener at det ikke er gennemtænkt at forslaget alene vil gavne de offentlige, men at det på den anden side vil øge administrationen, ikke er et bæredygtigt forslag.

Ordningen vil ikke alene øge administrationen, da det også vil medføre flere utilsigtede negative følger.

Vi i Partii Naleraq mener at pengene kan bruges til mere bæredygtige tiltag end at bruge dem på øget administration.

Lufthavne

Det er blevet besluttet at anlægge lufthavne for 2.1 mia. kr. nærmere forklaret er beløbet 2.100 millioner kroner, og den danske stat har fået overdraget 33% af anparten, hvor de kun skal finansiere 700 millioner, og på den anden side vil de få afdraget 900 mio. kr., i sidste vil de tjene på samarbejdet.

Når nu der er besluttet at finansieringsmodellen fremgår således, er det tankevækkende at der i finanslovsforslaget endnu kræves yderligere midler lydende på 1 mia. kr. svarende til 1000 millioner kroner, hvor anlægsarbejdet end ikke er påbegyndt, og det er yderst forbavsende at der søges en merbevilling af den størrelsesorden.

Naalakkersuisut har således i denne sammenhæng også forklaret, at de regner med at sælge aktieselskaber, hvor de kalkulerer med en indtægt på 170 mio. kr. men der fremgår ikke hvilke aktieselskaber der er planer om at sætte til salg. Derfor er det værd at spørge, hvilke selskaber, der ejes af borgerne, regner vi med der bliver solgt?

Sundhedsvæsenet

Ansatte i sundhedsvæsenet løber for at honorere de voksende krav, og det gør en stor indsats for at servicere borgerne med de midler de har fået til rådighed.

Vi vil fra Partii Naleraq gentage de udtalelser vi før har fremført.

Der er meget at tage fat på og derfor bør de gives bedre rammer for at udføre deres arbejde, da sundhedsvæsenet lider og er forfordelt, og trænger virkelig til at få den nødvendige opmærksomhed.

Det er nødvendigt at landets borgere får den rette service. Betingelser for sundhedsvæsenets virke bør forbedres og de bør følges op med yderligere bevillinger.

Vi bruger en 1/10 del af bevillingerne til sundhedsvæsenet til personbefordring. Derfor er det nødvendigt med at vi laver mere bæredygtige ordninger med hensyn til personbefordring, og det bør være nemmere at tage på konsultation, da de aktuelle tilstande ikke er hensigtsmæssige.

Gennemsnitlige bevillinger i de nordiske lande er langt lavere end vores bevillinger til sundhedsvæsenet, og serviceringsniveauet af borgerne er langt lavere. Vi bør bestræbe os på at forbedre kvaliteten af serviceringen af borgerne.

Vi bør stoppe med at sænke serviceniveauet flere steder og komme i gang med at forbedre kvaliteten, og vi bør fortsætte med at forbedre vores sundhedstilstand, der løbende er blevet bedre gennem årene.

Vi bør stoppe rationaliseringstiltag, der går udover service til borgerne, ikke mindst når det gælder fødsler i Aasiaat sundhedsvæsenet.

Det er ligeledes uacceptabelt, at der i Ittoqqortoormiit ikke gives mulighed for lægekonsultation, når nu den nærmeste læge virkelig er langt væk. Det er blot et eksempel på at der sker forringelser på alle områder.

Der er virkelig mange områder, hvor der er sket forringelser, og anlægsarbejderne er indstillet og udviklingen er gået i stå, boligbyggeriet er indstillet, og der er endda bygder, hvor der endnu ikke er bygget servicehuse, som i Kangarsuatsiaq og i Upernavik Kujalleq.

Udenrigspolitik

Vi mener at vi bør arbejde for at have større politisk indflydelse i udenrigspolitiske anliggender, så vi får bedre gavn af samarbejde og medvirken til møderne. Vi vil fortsat arbejde sammen med Danmark, men vi mener at det er u hensigtsmæssigt at de alene handler med udgangspunkt i deres eget situation og handler til gavn for dem selv.

Danmark er ikke den eneste udgang til udlandet, vi vil gerne være med i verdenssamfundet, hvor vi er medaktører og handler ud fra vores egne præmisser.

Det er vigtigt at vi udvikler uddannelsesområdet i samarbejde med andre lande og i samarbejde med Amerika, og vi bør arbejde for at give vores unge bedre muligheder.

De ældre

Det er acceptabelt at ældre gives mulighed for at kunne tjene penge ved siden deres faste indtægter, men det er uacceptabelt ældre der ikke kan arbejde loves med tomme løfter, fine ord uden hold, og det kan vi fra Partii Naleraq ikke acceptere. Det vil vi komme nærmere ind på til drøftelsen af finanslovsforslaget fra Partii Naleraqs side.

Miljøet

Er det nødvendigt med at etablere et aktieselskab for naturen, miljøet og affaldshåndtering? Direktørernes og bestyrelsesmedlemmernes lønninger skal betales af borgerne, og det er uacceptabelt, hvor der i forvejen er grupper med yderst graverende levevilkår, så det vil sige at der lægges flere udgifter på disse fortrængte mennesker? Er det hensigtsmæssigt at der struktureres affaldshåndtering med udgangspunkt i de større byer?

Naalakkersuisuts formand har i sin konklusion citeret Moses Olsen med følgende:

Citat: ”Kom nu, lad os vise at vi er et samlet grønlandsk folk.

Uanset om vi kommer fra Østgrønland, Vestgrønland eller Nordgrønland: er det land vi betræder det samme land.

Citat slut.

Det er korrekt at vores land er vores samlingspunkt, og vi må ikke forglemme at vi skal tage udgangspunkt i borgerne uanset for de kommer fra, og vi bør udvikle hele landet og ikke kun udvikle enkelte steder, alle uanset hvor de kommer vil gerne deltage og vil gerne have deres bosted udviklet og de vil have en hensigtsmæssig service som landets borgere.

Tak